
Konflikt generací – mladí proti starým?

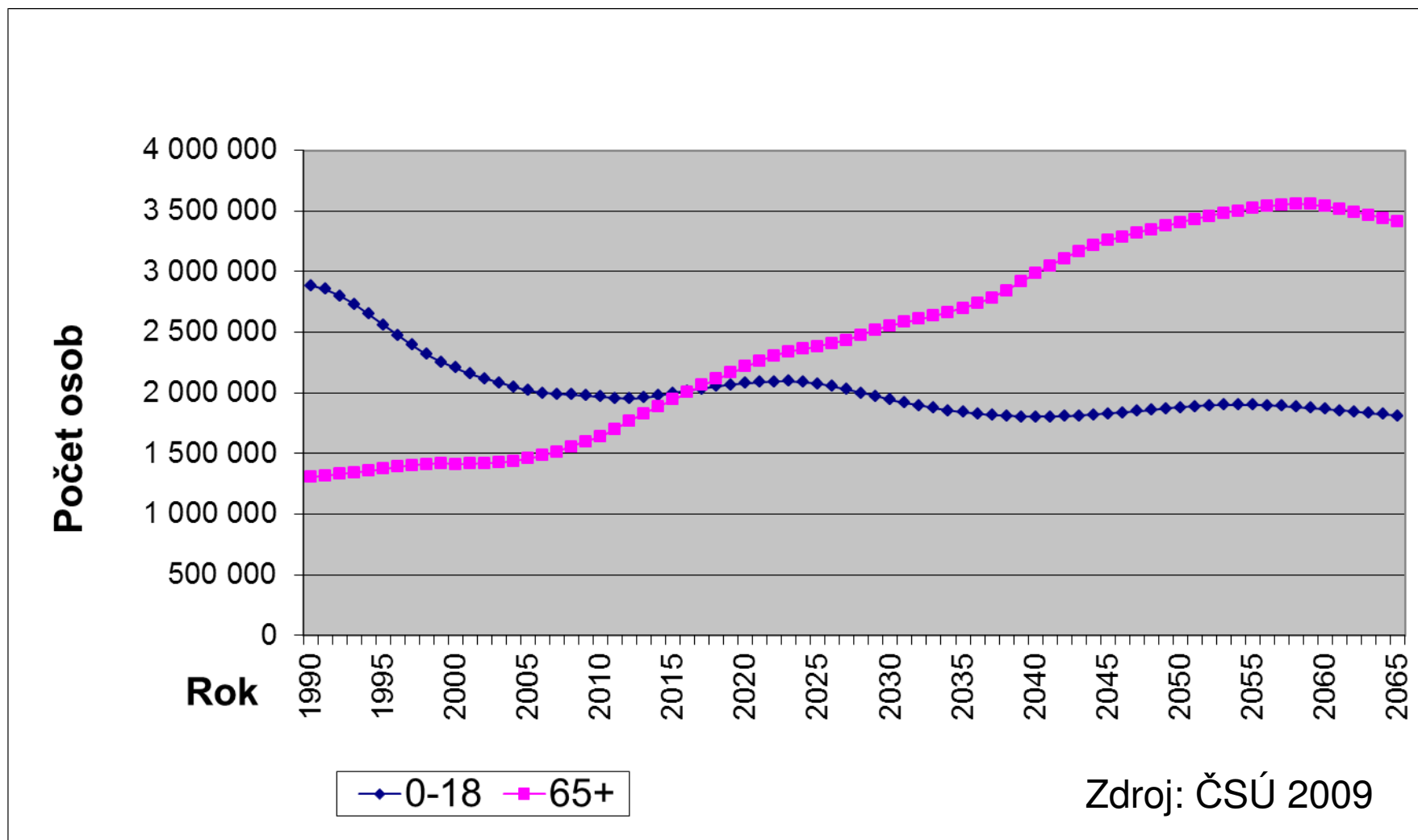
Martin POTŮČEK

Předseda odborné komise pro důchodovou reformu
Vedoucí Centra pro sociální a ekonomické strategie
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy Praha

Vystoupení na konferenci Rady seniorů České republiky
KVALITA ŽIVOTA ČESKÝCH SENIORŮ
Praha, 2. října 2014

Vývoj počtu osob ve věku 0-18 a 65 a více let, 1990 – 2065, ČR

Jak se mění společnost - a my s ní

ŽIVOTNĚ STYL:

- ▶ Oslabování rodinných vazeb (rozvody, singles...)
- ▶ Individualizace životních stylů
- ▶ Konzumerismus
- ▶ Prezentrismus

PŘECHOD K UŘEĐNĚ EKONOMICE :

SENIORŮ: důchody loni v průměru na úrovni 42 % hrubé mzdy (pokles oproti roku 1990 o 10 %), ztlížená zaměstnatelnost, rostoucí náklady na zdravotní péči, omezování veřejných služeb

MLADĚ: vysoké náklady na samotném začátku životní dráhy – vzdělávání, bydlení, náklady péče o potomky, problémy s pracovním uplatněním (tzv. překerní džoby), tlak na starobní připojištění

▶ **ROVNOSTERNOST SPOLUPŘÍJEDNĚKŮ A**

„AGEISMUS“, „ANTIGERONTISMUS“

„DĚDEČEK A BABIČKA UJÍDAJÍ Š
OHLAŤIČKA“

Videoklip Marthy Issové a Jiřího Mádlů z
dubna 2010

PŘEMLUV BÁBU! A UHERY PŘEMLUV
DĚDU!

► <http://www.youtube.com/watch?v=QcfEhdcXJhA>

Tomáš Pecina: *Stáří jsou předmětem pohrdání, protože "neuměli vydělat", mladým často "nic nezanechali" a vedle toho vyžadují domněle nezasloužené výhody mezigenerační solidarity; dochází k jevu, který nemá v normálně strukturované demokratické společnosti obdoby, totiž k tomu, že místo sociální volby nastupuje volba generační.*

► Čtvrtina mladých Čechů si myslí, že staří lidé

Jak jsme na tom s důchody?

- ▶ ▽ Česku máme průběžný systém povinného sociálního pojištění. Ti, kteří jsou v produktivním věku, platí svými příspěvky na důchody stávajícím penzistům. Až se v důchodu ocitnou sami, očekávají, že jim budou na důchody platit ti, kteří v mezidobí dospějí a budou vydělávat. Tohle očekávání se ale nemusí naplnit – právě proto, že poměr těch, kteří do systému platí, a těch, kteří z něj své penze pobírají, se stále zmenšuje (jak jsme si ukázali hned na začátku).

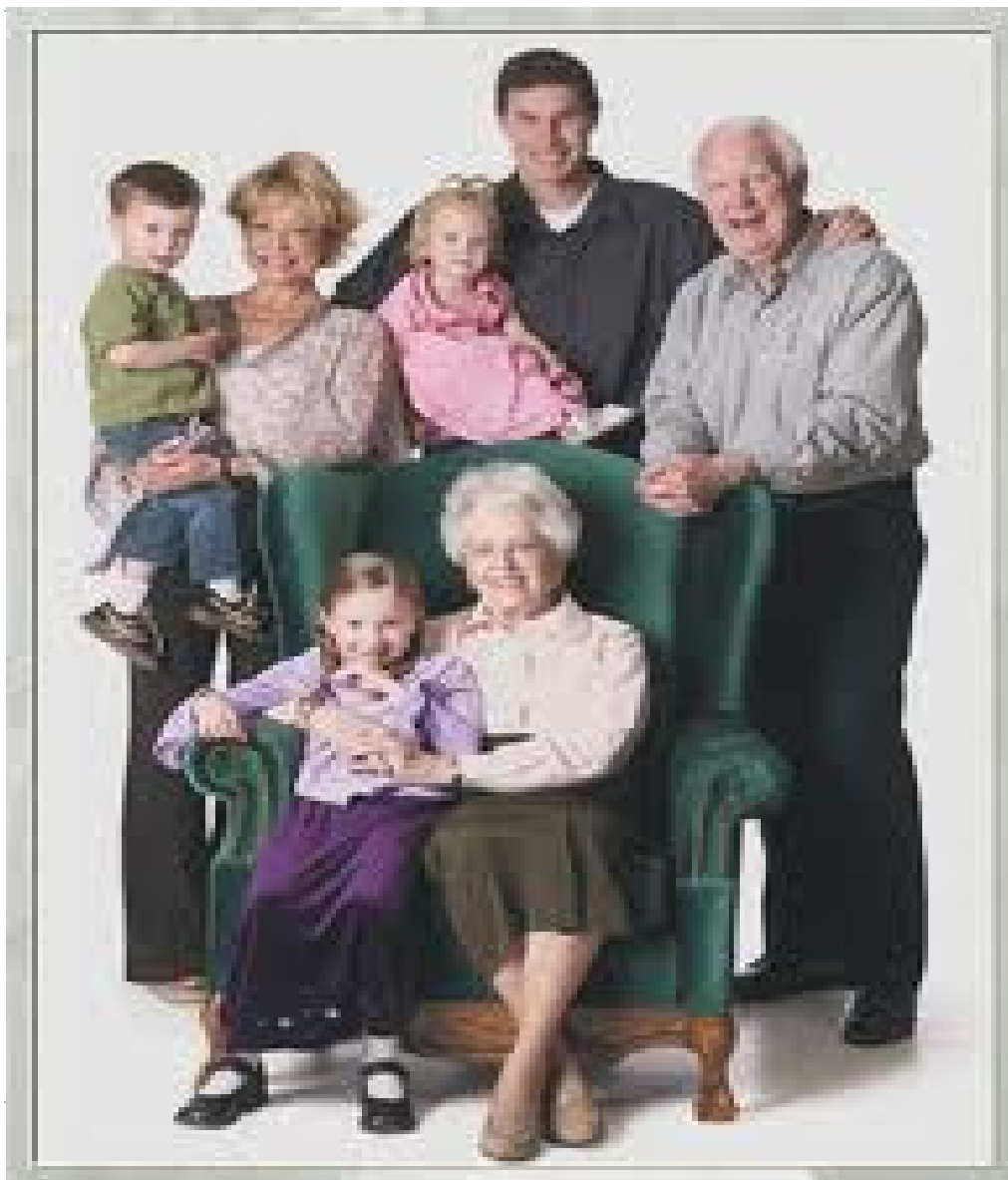
Stárnutí populace by se ještě dalo zvládat
▶ zvyšováním počtu let, které musí člověk

Jak jsme na tom s důchody?

Naš důchodový systém zvýhodňuje bezdětné.

Paní Červená vychovala dvě děti, paní Belená děti neměla. Obě odešly do důchodu v době, kdy děti paní Červené začaly vydělávat a tedy i přispívat do průběžného důchodového systému. Jejich příspěvek se tedy rozdělí mezi paní Červenou a paní Belenou, i když paní Belená se na jejich výchově vůbec nepodílela. Paní Červená ale musela navíc vynaložit na výchovu svých dvou dětí přibližně šest miliónů korun, které mohla paní Belená naopak investovat do zajištění svého stáří – nákupem bytu či jiné nemovitosti, penzijním připojištěním, nebo si je jednoduše uspořila.

Funguje mezigenerační solidarita?

Pozitivní návrhy?

- ▶ **Reforma důchodového systému**, která jej učiní štedřejším a spravedlivějším. Balímco v Evropě na důchody plyne 12 % HDP, u nás kolem 10 %. Dnyí se příslušnými návrhy zabývá naše odborná komise pro důchodovou reformu;
- ▶ **Masivnější podpora rodinám**, včetně rodin s nezaopatřenými dětmi (předškolní zařízení, rodinné dávky, služby...);
- ▶ **Podpora terénních sociálních služeb**, které pomohou pracujícím dětem v péči o jejich stárnoucí rodiče v domácím prostředí;
- ▶ **Spojování sociálních zařízení**, kde mohou senioři pomáhat při výchově dětí (například domovy pro seniory v blízkosti jeslí a mateřských školek);
- ▶ **Výchova ke vzájemnosti a rodinné i mezigenerační solidaritě:**

A co naše vlády?

Co bylo možné očekávat od minulé vlády, která ve svém programovém prohlášení napsala, že „*jen podnikatelský sektor je tvůrcem bohatství společnosti, ne stát*“? A sázela na to, že individuální sebezájem přinese bohatství a prosperitu všem? Od ní jsme se dočkali toho, že stavěla bariéry mezi ekonomicky aktivními a nezaměstnanými, zdravotně handicapovanými, podnikateli a zaměstnanci. A také mezi mladými a seniory. S tím, že to jsou

právě ekonomicky neaktivní, co „*ujídají z chlebička*“

vydělavajícím... Současná vláda zatím splnila

▶ část svého závazku. Ustavila **Odbornou**

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Děkuji za pozornost a těším se na diskusi!

Prof. Martin Potůček
www.duchodova-komise.cz
www.martinpotucek.cz

